

בן יהוידע

והנה שלשה חלוקות הנו' הם כנגד חב"ד, וכפי עניינם נראה השגת חלוקה הא' בזה משפע ספירת החכמה, שיחכים להבין טעם האמיתי של כל דבר ודבר והשגת חלוקה הב' בזה משפע ספירת הבינה, דעל ידי שפע הבינה יבין דבר מתוך דבר, לדמות מילתא למלתא, והשגת חלוקה השלישית בזה משפע ספירת הדעת, כן מוכרח לומר לפי הענין, כי הדעת הוא מכריע בין חו"ב ועל השפעת שלשה ספירות הנו' כתיב ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה בהבונה ובדעת, וידוע כי ג' ספירות חב"ד אלו הם ג"ר שהם פנימיים, כי הם בסוד המוחין שהם פנימיים, ועל זה אמר כאן זו אינה לריכה לפני כלומר זו אינה קשיא, ואין לורך למלוא לה תירוך וישוב מהשפעת חב"ד שהם לפני, ורבה אמר זו לריכה לפני ולפני לפני, כלומר לריך לתרומם אשר נשגם מן לפני דעת, ולפני בינה, לפני חכמה לריך לנו השגה מן שלשתם כדי לתרן אותה ונשתמש בה בשלשה חלוקות הנו' של העיון:

דף ט"ו, א"ל זו אינה לריכה לפני. לפי פירוש הגאונים ר"ל לא חשיבה זו קשיא שצריכה להביאה לפני כבהמ"ד, כדי לעשות לה תירוך. ונ"ל בס"ד הכונה בזה הוא, כי לימוד התורה הוא שתי חלוקות שהם גרסה ועיון, הנקרא גמרא, אך לימוד העיון הנקרא גמרא יש בו שלשה חלוקות, הא' הוא למלוא טעם מהתורה לכל דבר מדברי המשנה, והב' הוא להבין דבר מתוך דבר שידמה מילתא למילתא, ויוליא מדבר זה של המשנה הלכה חדשה, וזה יהיה אחר שיסתכם בחלוקה הא', למלוא טעמו של אותו דבר שבמשנה באמיתות, דאז בונה עליו צנין חדש, והג' הוא ענין חריפות ופולס שתתרחב בזה ההלכה, שיעשה בה כמה חילוקים וסברות ישרות ברעו ושוב, ועושה בזה מלחמה גדולה, בתכסים מלחמת המלכים שללחמים וע"ז, אשר בעבור זה הלימוד של הפולס נקראו החכמים בשם מלכים, שללחמים וע"ז במלחמתה של תורה כמלכים, ועל זה הלימוד אמרו בגמרא רבה עוקר הרים, וכן אמרו על רשב"ל עוקר הרי הרים וסוחנן זב"ז, ואמרתו בס"ד לכך אית הלמ"ד המורה על הלימוד כנודע, נזכר באותיות אלפ"א בית"א במלוי שלשה אותיות, שהם אל"ף וגימ"ל ודל"ת, מלבד אית ל' הפשוט העקרי, והיינו כי אית ל' העקרי הפשוט הוא כנגד לימוד הגרסא, דעל זה אמרו רב יוסף סיני, ואותיות ל' שהם במלוי אגד, הם רומזים לשלשה חלקים הנו' ההם בלימוד העיון הנקרא גמרא, לכך המה בתוך אותיות אג"ד, לרמז שהם אגודים באגד אחד:

שמות לא, ג

**יהודה: ג וְאֵמְלֵא אֶתְּוּ רֹחַ אֱלֹהִים
 בְּחַכְמָהּ וּבְתַבּוּנָהּ וּבְדַעַת וּבְכָל־
 מְלֶאכֶה: ד לַחֲשֹׁב מַחֲשַׁבֶּת**

רש"י

(ג) בחכמה. מה שאלם שומע דברים מאחרים ולמד: ובתבונה. מבין דבר מלנו מחוך דברים שלמד: ובדעת. רוח הקדש: (ד) לחשוב מחשבות.